

بررسی الگوهای فضایی در خانه های قاجاری تبریز

بهرروز توکلی* ۱، فریناز زارع پاکزاد ۲

۱- مربی گروه هنر و معماری دانشگاه پیام نور تبریز، تبریز - خیابان مشروطه، دانشگاه پیام نور، گروه هنر و معماری، تلفن: -

arch.tavakkoli@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی معماری دانشگاه پیام نور تبریز، تبریز خیابان مشروطه، دانشگاه پیام نور، گروه هنر و معماری

چکیده

خانه های به جای مانده از دوره ی قاجار به عنوان معماری خلق فضا و خلاقیت فضایی شناخته می شود و از این نظر در جایگاه برتر و تکامل یافته تری نسبت به دوره ی پیشین خود قرار می گیرد. شهر تبریز با دارا بودن آثار فراوان و متنوع معماری به جای مانده از دوره ی قاجار، اهمیت ویژه ای در مطالعات معماری ایرانی دارد. در این میان، خانه های قاجاری تبریز به جهت دارا بودن مولفه های معماری منحصر به فرد و تنوع الگوهای فضایی آن ها از یک سو و غنای تزیینات وابسته بدان از سوی دیگر، اهمیتی افزون تر را دارا می باشند. در پژوهش حاضر سعی بر آن بوده است تا در کنار طبقه بندی الگوهای مختلف خانه های این دوره، سلسله مراتب فضایی و عناصر معماری به کاررفته در ساختمان آن ها نیز مورد بررسی و مطالعه قرار گیرد. تجزیه و تحلیل یافته ها به شیوه ی توصیفی- تحلیلی انجام گرفته و نتیجه ی حاصل از آن نشان می دهد که ارزش های فضایی خانه های عهد قاجار (همچون دیگر بناهای هم عصرشان)، فارغ از تزیین و عناصر شکل دهنده ی آن، نسبت به دوره های قبل تر دستخوش تغییرات چشمگیری شده است. و توجه به این مهم در طرح های مرمتی و بازسازی چنین فضاهایی یاری دهنده طراحان خواهد بود

واژگان کلیدی: معماری مسکونی، خانه، تبریز، قاجار، فضاهای معماری